

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 228/2013-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. augusta 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošikovej a sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti M. D., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom Mgr. P. O., T., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodnutie o väzbe postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 72/2012 a jeho uznesením z 28. januára 2013, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. D. podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 72/2012 v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodnutie o väzbe p o r u š e n é b o l i .

2. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť M. D. trovy konania v sume 275,96 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. P. O., T., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2013 doručená sťažnosť M. D., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. P. O., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 72/2012 a jeho uznesením z 28. januára 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 19/2013 a jeho uznesením z 21. februára 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) v súvislosti s požiadavkou na urýchléné rozhodnutie o väzbe.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je na základe obžaloby prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 5 T 72/2012 trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), b), c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona.

Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 380/2011 zo 14. augusta 2011 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Žiadosťou doručenou okresnému súdu 7. decembra 2012

sa sťažovateľ domáhal prepustenia z väzby a jej nahradenia prijatím písomného sľubu, ktorého znenie k žiadosti priložil. Okresný súd o žiadosti sťažovateľa rozhodol na hlavnom pojednávaní uskutočnenom 28. januára 2013 napadnutým uznesením tak, že ju ako nedôvodnú zamietol podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku, pričom zároveň neprijal ani jeho návrh na nahradenie väzby písomným sľubom podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Proti uzneseniu okresného súdu z 28. januára 2013 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodňuje najmä takto:

«K rozhodnutiu o mojej žiadosti o prepustenie z väzby doručenej Okresnému súdu Bratislava I dňa 7. 12. 2012, došlo až na hlavnom pojednávaní konanom dňa 28. 1. 2013, teda po takmer dvoch mesiacoch. V tomto postupe vidím aj porušenie ustanovenia § 79 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku. Porušenie môjho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos/19/2013 vidím v tom, že Krajský súd v Bratislave námietky uvedené v sťažnosti, týkajúce sa mnou tvrdeného porušenia práva na urýchlené konanie o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody, vyhodnotil nesprávne. Krajský súd v Bratislave v uznesení zo dňa 21. 2. 2013, sp. zn. 4 Tos/19/2013 na jednej strane cituje § 79 ods. 3 Trestného poriadku, ktorého prvá veta znie: „Obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu“. Na strane druhej z odôvodnení uznesenia vyplýva, že prieskum som si mal spôsobiť sám tým, že som žiadosť o prepustenie z väzby nepodal na hlavnom pojednávaní konanom dňa 4. 12. 2012. Toto tvrdenie nepovažujem za súladné s mojim právom kedykoľvek žiadať o prepustenie z väzby. Ospravedlňovanie nečinnosti Okresného súdu Bratislava I tým, že prebiehalo sťažnostné konanie vo vzťahu k ďalším obžalovaným, alebo tým, že v dňoch 22. 12. 2012 – 26. 12. 2012 išlo o vianočné obdobie nepovažujem za dostatočné na ospravedlnenie nečinnosti.

K termínu hlavného pojednávania, ktoré bolo vytýčené na 22. 1. 2013 Krajský súd v Bratislave správne uvádza, že tento termín bol zrušený a bol stanovený nový termín

pojednávania na 28. 1. 2013. V uznesení Krajského súdu v Bratislave však chýba zmienka o tom, že k zrušeniu tohto termínu došlo z dôvodu chyby Okresného súdu Bratislava I, ktorý si na rovnaký termín naplánoval dve rôzne trestné veci a preto termín v mojej veci bol zrušený. V uznesení chýba taktiež zmienka o tom, že o zrušení tohto termínu sa obhajca dozvedel až na Okresnom súde Bratislava I v pojednávacej miestnosti.

Považujem za potrebné doplniť, že o mojej žiadosti o prepustenie z väzby Okresný súd Bratislava I na hlavnom pojednávaní dňa 28. 2. 2013 (správne má byť 28. januára 2013, pozn.) rozhodol až potom, čo som mu pripomenul, že už podaním z 6. 12. 2012 som podal žiadosť o prepustenie z väzby, o ktorej doposiaľ nebolo rozhodnuté. Som toho názoru, že Krajský súd v Bratislave o mojej sťažnosti nerozhodol bez meškania, ale až s odstupom ďalších troch týždňov od podania sťažnosti. V tomto postupe vidím aj porušenie ustanovenia § 79 ods. 3 tretia veta Trestného poriadku.

Požiadavke bezodkladného a urýchléného rozhodovania... nezodpovedá vyššie popísaný postup Okresného súdu Bratislava I, ani postup Krajského súdu v Bratislave. Poukazujem na skutočnosť, že nenesiem žiadnu vinu na tom, že k rozhodnutiu o väzbe nedošlo urýchlene a lehoty v ktorých sa o mojej väzbe rozhodovalo nespĺňajú požiadavku urýchléného rozhodnutia o väzbe. Uvedeným konaním mi bolo odopreté právo na urýchléné rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálehom takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I a jeho rozhodnutím zo dňa 28. 1. 2013, sp. zn. 5 T/72/2012 v súvislosti s konaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 6. 12. 2012 porušené bolo.

2. Právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave a jeho rozhodnutím zo dňa 21. 2. 2013, sp. zn. 4 Tos/19/2013 v súvislosti

s konaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 6. 12. 2012 porušené bolo.

3. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21. 2. 2013, sp. zn. 4 Tos/19/2013 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 28. 1. 2013, sp. zn. 5 T/72/2012 sa zrušujú.

4. Sťažovateľ sa bezodkladne prepúšťa z väzby.

5. Sťažovateľovi sa priznáva primerané zadosťučinenie v sume 5.000,- € (slovom päťtisíc Euro), ktoré sú Okresný súd Bratislava I v sume 2.500,- € a Krajský súd v Bratislave v sume 2.500,- € povinní zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave sú povinní nahradiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne trovy právneho zastúpenia v sume 275,94 €... na účet jeho právneho zástupcu, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 228/2013-11 z 26. apríla 2013 ju v časti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodnutie o väzbe postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 72/2012 a jeho uznesením z 28. januára 2013, prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Následne ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

K sťažnosti sa vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu v prípise č. Spr. 3440/2013 z 12. júna 2013, v ktorom okrem iného uviedla:

„Okresný súd Bratislava I v trestnom konaní 5 T 72/2012 prejednáva obžalobu podanú Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky proti B. S., J. V. a M. D., ktorí sú obžalovaní zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. c) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zákona. Obžalovaní B. S. a J. V. sú navyše obvinení zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami.

Obžaloba v tejto veci bola podaná dňa 10. 9. 2012. Dňa 1. 10. 2012 súd na neverejnom zasadnutí rozhodol o ďalšom trvaní väzby a zamietol žiadosti obžalovaných o prepustenie z väzby na slobodu a nahradení väzby peňažnou zárukou. Sťažovateľ sa výslovne vzdal sťažnosti proti uzneseniu súdu o jeho väzbe. Predseda senátu vytýčil termín hlavného pojednávania na 24. 10. 2012 a dňa 3. 10. 2012 bol spis predložený Krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnostiach ostatných obžalovaných proti uzneseniu zo dňa 1. 10. 2012, ktorý tieto na neverejnom zasadnutí dňa 9. 10. 2012 ako nedôvodné zamietol. Dňa 24. 10. 2012 bolo vykonané hlavné pojednávanie, na ktorom súd vykonal dokazovanie výsluchom svedkov a súd odročil hlavné pojednávanie na 5. 12. 2012. Na hlavnom pojednávaní dňa 5. 12. 2012 súd vykonal ďalšie dôkazy, pričom obžalovaní S. a V. požiadali o prepustenie z väzby na slobodu a jej nahradením písomným sľubom, ktorým súd vyhovel a obžalovaných z väzby prepustil, proti čomu podal prokurátor sťažnosť. Hlavné pojednávanie bolo odročené na termín 22. 1. 2013. Dňa 7. 12. 2012 bola tunajšiemu súdu doručená žiadosť obžalovaného M. D. o prepustenie z väzby na slobodu a jej nahradenie písomným sľubom datovaná 6. 12. 2012 s písomným sľubom zo dňa 5. 12. 2012. Následne dňa 11. 12. 2012 bolo súdu doručené odôvodnenie sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o väzbe zo dňa 5. 12. 2012. Spis bol dňa 19. 12. 2012 predložený Krajskému súdu v Bratislave, ktorý na neverejnom zasadnutí dňa 20. 12. 2012 zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 5. 12. 2012 a vrátil vec na opätovné konanie a rozhodnutie. Spis bol dňa 21. 12. 2012 vrátený Okresnému súdu Bratislava I. Na základe pokynu predsedu senátu zo dňa 14. 1. 2013 bol termín pojednávania 22. 1. 2013 zrušený a vytýčený na 28. 1. 2013. Na hlavnom pojednávaní dňa 28. 1. 2013 okrem vykonaných dôkazov súd rozhodol aj o žiadostiach obvinených o prepustenie z väzby na slobodu a jej nahradenie písomným sľubom, ktorú v prípade sťažovateľa zamietol. Súd zároveň vytýčil ďalší termín hlavného pojednávania na 28. 2. 2013. Podaním zo dňa 28. 1. 2013 doručeným tunajšiemu súdu dňa 29. 1. 2013 obžalovaný M. D. prostredníctvom svojho obhajcu doplnil odôvodnenie sťažnosti proti uzneseniu o väzbe zo dňa 28. 1. 2013. Dňa 12. 2. 2012 bolo Krajským súdom v Bratislave odstúpené podanie M. D., označené ako odôvodnenie sťažnosti proti rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 28. 1. 2013, do konania 5 T 72/2012. Spis bol Krajskému súdu v Bratislave predložený na rozhodnutie o sťažnostiach dňa 15. 2. 2013, pričom Krajský súd rozhodol dňa 21. 2. 2013. V tejto

trestnej veci bolo následne vykonané hlavné pojednávanie v dňoch 28. 2. 2013, 8. 4. 2013 (odročené), 13. 5. 2013 (odročené) a dňa 6. 6. 2013, na ktorom Okresný súd rozhodol o prepustení obžalovaných na slobodu. Toto uznesenie doposiaľ nie je právoplatné, nakoľko prokurátor podal proti nemu sťažnosť a v súčasnej dobe súd doručuje písomné vyhotovenie uznesenia o väzbe. Najbližší termín hlavného pojednávania je vytyčený na 3. 7. 2013. Sťažovateľ namietal porušenie svojich práv v rovnakom rozsahu ako v ústavnej sťažnosti aj priamo v dotknutom konaní, pričom sa k nim vyjadril aj Krajský súd v Bratislave vo svojom uznesení zo dňa 21. 2. 2013, sp. zn. 4 Tos 19/2013, s ktorým sa stotožňujem. Z vyššie uvedenej chronológie úkonov je zrejmé, že súd prikladá tejto väzobnej veci náležitú dôležitosť a koná v primeraných lehotách. V tejto trestnej veci sú väzobne stíhaní všetci traja obžalovaní, čo za určitých okolností môže spôsobiť značnú procesnú náročnosť. Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky vo viacerých nálezochoch definovala požiadavky kladené na rozhodovanie o väzbe, ktorým spravidla nezodpovedá lehota konania presahujúca jeden mesiac na jednom stupni súdu a ani nečinnosť trvajúca týždne. Zároveň však Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach prihliada aj na procesné, skutkové a právne okolnosti toho ktorého konania. Okresný súd Bratislava I nevykazoval nečinnosť v danej veci, ale vzhľadom na procesné okolnosti, konanie o žiadosti sťažovateľa prekročilo bežne predpokladanú lehotu. Napriek tomu však nepovažujem dobu od podania žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu do rozhodnutia o nej za neprimeranú. Sťažovateľ, v rozsahu v akom bola jeho sťažnosť prijatá na ďalšie konanie, navrhol, aby Ústavný súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté rozhodnutia Okresného Bratislava I a Krajského súdu v Bratislave, prepustil obžalovaného z väzby na slobodu a zaviazal Okresný súd Bratislava I zaplatiť mu primerané zadosťučinenie vo výške 2.500 €. V tejto časti považujem návrh sťažovateľa za nedôvodný. Ak by aj Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol o tom, že práva sťažovateľa boli porušené, som toho názoru, že tento zásah do jeho práv nedosiahol takú intenzitu, aby spôsobil nezákonnosť napadnutých rozhodnutí, alebo odôvodňoval priznanie finančného zadosťučinenia, a to najmä s prihliadnutím na ostatný priebeh konania.“

Ústavný súd zaslal vyjadrenie podpredsedníčky okresného súdu na zaujatie stanoviska právneho zástupcovi sťažovateľa, ktorý v reakcii na výzvu v podaní doručenom ústavnému súdu 4. júla 2013 okrem iného uviedol:

„Nesúhlasím s tvrdením, že som sa výslovne vzdal sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 1. 10. 2012, sp. zn. 5 T/72/2012, ktorým súd vo výroku pod bodom I. rozhodol o mojom ponechaní vo väzbe a vo výroku pod bodom II. zamietol moju žiadosť o prepustenie z väzby. Pokiaľ ide o rozhodovanie o ponechaní vo väzbe, k tomuto došlo na neverejnom zasadnutí Okresného súdu Bratislava dňa 1. 10. 2012. Na tomto neverejnom zasadnutí súd rozhodol vo výroku pod bodom I. o mojom ponechaní vo väzbe, proti tomuto výroku som podal ihneď sťažnosť, čo bolo zaznamenané v zápisnici. Podanú sťažnosť som písomne odôvodnil podaním zo dňa 2. 10. 2012, adresovaným Okresnému súdu Bratislava I, ktoré bolo tohto dňa aj podané na pošte. Vo výroku pod bodom II., súd rozhodol o zamietnutí mojej žiadosti o prepustenie z väzby. Proti tomuto výroku som sťažnosť nepodal, pretože som nepodal ani žiadosť o prepustenie z väzby a teda súd o neexistujúcej žiadosti nemal rozhodovať. Bol som si vedomý skutočnosti, že nie som v lehote v ktorej by som mohol žiadať o prepustenie z väzby. Na neverejnom zasadnutí konanom dňa 1. 10. 2012 som sa vyjadroval k ponechaniu, resp. neponechaniu vo väzbe. Krajský súd v uznesení zo dňa 9. 10. 2012, sp. zn. 4 Tos/98/2012 zamietol moju sťažnosť proti výroku pod bodom I. K uvedenému uzneseniu považujem za potrebné uviesť, že súd neprihliadal na obsah mojej sťažnosti a v odôvodnení uviedol, že podanú sťažnosť som neodôvodnil, hoci odôvodnenie sťažnosti som podal písomným podaním zo dňa 2. 10. 2012. Okrem hlavných pojednávaní, ktoré sú vo vyjadrení uvedené ako odročené, sa malo konať hlavné pojednávanie aj dňa 27. 5. 2013, ktoré bolo taktiež odročené. K uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 6. 6. 2013 sp. zn. 5 T/72/2012, ktorým súd rozhodol o mojom prepustení z väzby a o prijatí písomného sľubu, považujem za potrebné zaslať Ústavnému súdu Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. 6. 2013, č. k. 1 Tos/67/2013, ktorým na základe sťažnosti prokurátora bolo prvostupňové uznesenie zrušené v celom rozsahu, moja žiadosť o prepustenie z väzby bola zamietnutá a sľub nebol prijatý. Vzhľadom k tejto skutočnosti, sa aj naďalej nachádzam vo výkone väzby v tejto trestnej veci.“

Právny zástupca sťažovateľa a podpredsedníčka okresného súdu ústavnému súdu vo svojich podaniach oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 72/2012 súvisiacom s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu doručenej okresnému súdu 7. decembra 2012 a uznesením tohto súdu z 28. januára 2013 došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon...

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podstatnou požiadavkou vyplývajúcou z čl. 5 ods. 4 dohovoru je aj to, aby súd rozhodol „urýchlene“ (speedily). Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a zároveň aj v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, to znamená s ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Koendjibharie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27].

Požiadavka rozhodovať vo väzobných veciach prednostne a urýchlene je vyjadrená výslovne aj v § 2 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že čl. 17 ods. 2 ústavy obsahuje v súvislosti s väzbou také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie, ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť v zákonom určených prípadoch podmienené zárukou (rozhodnutie III. ÚS 7/00). Z uvedeného právneho názoru ústavného súdu vyplýva, že čl. 17 ústavy zahŕňa aj práva vyplývajúce z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (pozri obdobne napr. rozhodnutia III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, IV. ÚS 181/07).

Ústavný súd už v predchádzajúcich prípadoch, v ktorých posudzoval urýchlenosť a neodkladnosť rozhodovania všeobecných súdov o zákonnosti väzby z hľadiska čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 dohovoru, konštatoval, že v označených ustanoveniach ústavy a dohovoru týkajúcich sa práva na osobnú slobodu je obsiahnuté aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 126/05).

Z judikatúry ESĽP vyplýva, že väzba má mať striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. novembra 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. decembra 2000, § 33 – § 36).

Zo sťažnosti vyplýva, že podstatou námietok sťažovateľa, na ktorých zakladá tvrdenie o porušení svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, je skutočnosť, že „*k rozhodnutiu o... žiadosti o prepustenie z väzby doručenej Okresnému súdu Bratislava dňa 7. 12. 2012, došlo až na hlavnom pojednávaní konanom dňa 28. 1. 2013, teda po takmer dvoch mesiacoch*“, t. j. že okresný súd nerozhodol o žiadosti o prepustenie z väzby prednostne a urýchlene.

Zo sťažnosti sťažovateľa, z ním predloženej dokumentácie, ako aj z obsahu spisu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 T 72/2012 ústavný súd zistil nasledujúce pre prerokúvanú vec relevantné skutočnosti:

- 24. októbra 2012 sa uskutočnilo vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na 5. december 2012,

- na hlavnom pojednávaní uskutočnenom 5. decembra 2012 spoluobžalovaní B. S. a J. V. (ďalej len „spoluobžalovaní“) požiadali o prepustenie z väzby (hlavné pojednávanie bolo odročené na 22. január 2013), pričom okresný súd ich žiadostiam uznesením sp. zn. 5 T 72/2012 z 5. decembra 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu z 5. decembra

2012“) vyhovel a z väzby ich prepustil; proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal prokurátor sťažnosť,

- dňa 7. decembra 2012 sťažovateľ doručil okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby a jej nahradenie písomným sľubom,

- dňa 11. decembra 2012 bolo okresnému súdu doručené odôvodnenie sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu z 5. decembra 2012,

- dňa 19. decembra 2012 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti prokurátora, ktorý na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2012 sťažnosťou prokurátora napadnuté uznesenie okresného súdu z 5. decembra 2012 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie; spis bol okresnému súdu vrátený 21. decembra 2012,

- pokynom predsedu senátu okresného súdu zo 14. januára 2013 bol nariadený termín hlavného pojednávania na 22. január 2013, ktorý bol následne zrušený a bol nariadený nový termín hlavného pojednávania na 28. január 2013,

- dňa 28. januára 2013 okresný súd na hlavnom pojednávaní zamietol uznesením sp. zn. 5 T 72/2012 (napadnuté uznesenie okresného súdu, pozn.) žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby ako nedôvodnú a návrh na nahradenie väzby písomným sľubom a písomný sľub neprijal; obhajca sťažovateľa podal proti rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby sťažnosť, ktorú odôvodnil písomným podaním doručeným okresnému súdu 29. januára 2013,

- sťažovateľ následne doplnil odôvodnenie sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podaním z 11. februára 2013,

- dňa 15. februára 2013 okresný súd predložil krajskému súdu spis na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa,

- krajský súd na neverejnom zasadnutí uskutočnenom 21. februára 2013 sťažnosť sťažovateľa zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku,

- dňa 28. februára 2013 predseda senátu okresného súdu doručil na hlavnom pojednávaní obhajcovi sťažovateľa rozhodnutie krajského súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa.

Ústavný súd vo veciach, v ktorých sa zaoberá požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby, konštantne zdôrazňuje, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne napr. III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. III. ÚS 255/03, IV. ÚS 253/05, III. ÚS 345/06).

Z prehľadu procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že od podania žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu (7. decembra 2012, pozn.) až po predloženie spisu krajskému súdu (19. decembra 2012) na rozhodnutie o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu z 5. decembra 2012 (týkajúceho sa spoluobžalovaných, pozn.) uplynulo 12 dní, pričom okresný súd bol v tomto období vo veci sťažovateľa nečinný (nerozhodoval o jeho žiadosti). V tejto súvislosti podpredsedníčka okresného súdu v prípise č. Spr. 3440/2013 z 12. júna 2013 na obranu postupu okresného súdu uviedla, že v predmetnej trestnej veci sú väzobne stíhaní traja obžalovaní, „čo za určitých okolností môže spôsobiť značnú procesnú náročnosť“.

Ústavný súd nespochybňuje, že väzobné stíhanie viacerých osôb v tej istej veci môže okrem iného zapríčiniť aj časovú náročnosť v rozhodovacej činnosti príslušného súdu. V posudzovanej veci však neopomenuteľnou zostáva skutočnosť, že sťažovateľ doručil okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu takmer dva týždne pred predložením spisu vzťahujúceho sa na predmetnú vec krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu z 5. decembra 2012, ktorým tento rozhodoval o žiadostiach spoluobžalovaných o prepustenie na slobodu. Rovnako ústavný súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že krajský súd o označenej sťažnosti prokurátora rozhodol bezodkladne a spis vzťahujúci sa na predmetnú trestnú vec vrátil okresnému súdu dva dni po jeho predložení okresným súdom (21. decembra 2012, pozn.), pričom okresný súd

následne o žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu rozhodol až po 38 dňoch (28. januára 2013, pozn.).

S prihliadnutím na krátke obdobie, počas ktorého bol spis vzťahujúci sa na predmetnú trestnú vec na krajskom súde, presiahla celková doba konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu obdobie 7 týždňov. Vychádzajúc z uvedenej judikatúry ESLP a ústavného súdu, takýto postup okresného súdu nemožno považovať za urýchlený v súlade s požiadavkami, ktoré vyplývajú z obsahu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 72/2012 porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru tým, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo 7. decembra 2012 nerozhodol urýchlene (bod 1 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ sa v petite svojej sťažnosti domáhal tiež vyslovenia porušenia ním označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu (uznesenie okresného súdu sp. zn. 5 T 72/2012 z 28. januára 2013, pozn.). Ústavný súd, súc viazaný návrhom sťažovateľa podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, však v súvislosti s týmto návrhom sťažovateľa konštatuje, že napadnutým uznesením okresného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu označených práv.

K porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (ako aj základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy) v časti týkajúcej sa požiadavky urýchleného rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby môže v zásade dôjsť len neprímerane dlhým postupom – konaním príslušného všeobecného súdu vyznačujúcim sa súhrnom viacerých právnych skutočností (najmä opomenutím a neodôvodnenou nečinnosťou), t. j. objektom skúmania pri posudzovaní, či k porušeniu označených práv došlo, je dĺžka (obdobie) trvania prieskumu zákonnosti zbavenia slobody s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, teda dĺžka trvania samotného rozhodovacieho procesu, nie však samotné rozhodnutie,

ktoré spravidla takýto následok nemôže mať. Napadnuté uznesenie okresného súdu z 28. januára 2013 má v okolnostiach posudzovaného prípadu význam len z hľadiska vymedzenia obdobia trvania prieskumu zákonnosti zbavenia slobody okresným súdom (a to aj vzhľadom na argumentáciu sťažovateľa).

Ústavný súd z uvedených dôvodov časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, nevyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu).

III.

Sťažovateľ sa sťažnosťou tiež domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € s poukazom na „*pocit právnej neistoty a krivdu*“, ako aj „*pocit nespravodlivosti, ktorý už nie je možné odstrániť v plnom rozsahu spätne len samotným konštatovaním o porušení mojich základných práv*“.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Ústavný súd, vychádzajúc zo zásad spravodlivosti, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu a riadiac sa úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základného práva, považuje za dostatočné konštatovanie porušenia označeného základného práva sťažovateľa zaručeného ústavou, ako aj práva zaručeného dohovorom, tak ako to je uvedené v bode 1

výroku tohto nálezu, a preto mu primerané finančné zadost'učinenie nepriznal (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ sa tiež domáha, aby ústavný súd zrušil uznesenie okresného súdu sp. n. 5 T 72/2012 z 28. januára 2013 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 19/2013 z 21. februára 2013. Vo vzťahu k tomuto návrhu sťažovateľa ústavný súd zdôrazňuje, že aj keď vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 72/2012 došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa ústavy a dohovoru v dôsledku toho, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nebolo rozhodnuté urýchlene, neexistuje dôvod na zrušenie uznesení okresného súdu a krajského súdu. O ich zrušení by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by sťažovateľ namietal ich vecnú správnosť, čo z obsahu jeho sťažnostnej argumentácie nevyplýva. Ústavný súd preto nevyhovel ani tejto časti sťažnosti sťažovateľa (bod 3 výroku tohto nálezu).

V súvislosti s ďalším návrhom sťažovateľa, aby bol prepustený z väzby na slobodu, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej prikazuje všeobecnému súdu prepustiť trestne stíhanú osobu z väzby spravidla vtedy, ak po zrušení rozhodnutia všeobecného súdu ústavným súdom už neexistuje súdny titul na ďalšie trvanie väzby [napr. neprávoplatné, ale vykonateľné uznesenie prvostupňového súdu o predĺžení väzby, resp. o ponechaní vo väzbe (napr. III. ÚS 295/05, III. ÚS 84/06, I. ÚS 115/07)]. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd návrhu sťažovateľa na zrušenie napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu nevyhovel, nebolo možné vyhovieť ani jeho požiadavke a prikázať jeho prepustenie z väzby na slobodu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodoval v súlade s § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde o úhrade trov konania; sťažovateľ sa domáhal, aby mu bola priznaná úhrada trov konania v sume 275,94 € v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2012, ktorá bola 781 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2013. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11

ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (každý úkon po 130,17 €), čo predstavuje sumu 260,34 €, ktorú bolo potrebné zvýšiť o sumu režijného paušálu (15,62 €). Celková odmena za poskytnuté právne služby tak predstavuje sumu 275,96 €, t. j. sumu požadovanú sťažovateľom (bod 2 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2013